

एवंशीलसमाचारः स्वर्गं समुपजायते । तत्रासौ भवने दिव्ये मुदा वसति देववत् ।
स चेत् कर्मक्षयान्मर्त्या मनुष्येषूपजायते । अल्पबाधो निरातङ्कः स जातः सुखमेधते ।
सुखभागी निरायासो निरुद्वेगः सदा नरः । एष देवि सतां मार्गो बाधा यत्र न विद्यते ।

॥ उमोवाच ॥ इमे मनुष्या दृश्यन्ते ऊहापोहविशारदाः । ज्ञानविज्ञानसम्पन्नाः प्रजावन्तोऽर्थकोविदाः । १०१५

दुष्प्रज्ञाश्चापरे देव ज्ञानविज्ञानवर्जिताः । केन कर्मविपाकेन प्रज्ञावान् पुरुषो भवेत् ।
अल्पप्रज्ञा विरूपाक्ष कथं भवति मानवः । एतन्मे संशयं किञ्चि सर्वधर्मभृताम्बर ।
जात्यन्धाश्चापरे देव रोगार्ताश्चापरे तथा । नराः क्लीवाश्च दृश्यन्ते कारणं ब्रूहि तत्र वै ।

॥ महेश्वर उवाच ॥ ब्राह्मणान् वेदविदुषः सिद्धान् धर्मविदस्तथा । परिपृच्छन्त्यहरहः कुशलाः कुशलन्तथा ।

वर्ज्यन्त्यशुभं कर्म सेवमानाः शुभं सदा । लभन्ते स्वर्गतिं नित्यमिह लोके तथा सुखं । १०२०

स चेन्मानुषतां याति मेधावो तत्र जायते । श्रुतं प्रज्ञानुगच्छास्य कल्याणमुपजायते ।
परदारेषु ये मूढाश्चतुर्दुष्टं प्रयुञ्जते । तेन दुष्टस्वभावेन जात्यन्धास्ते भवन्ति हि ।

मनसा च प्रदुष्टेन नग्नां पश्यन्ति ये स्त्रियं । रोगार्तास्ते भवन्तीह नरा दुष्कृतकारिणः ।

ये तु मूढा दुराचारा वियोनौ मैथुने रताः । पुरुषेषु च दुष्प्रज्ञाः क्लीवत्वमुपयान्ति ते ।

पशून्स्य ये घातयन्ति ये चेह गृहतल्पगाः । प्रकीर्णमैथुना ये च क्लीवा जायन्ति ते जनाः । १०२५

॥ उमोवाच ॥ सावद्यं किन्तु वै कर्म निरवद्यन्तयैव च । श्रेयः कुर्वन्तवाप्नोति मानवो देवसत्तम ।

॥ महेश्वर उवाच ॥ श्रेयं हि मार्गमन्विच्छन् सदा यः पृच्छति द्विजान् । धर्मान्वेगी गुणाकाङ्क्षी स स्वर्गं समुपजायते ।

यदि मानुषतां देवि कदाचित् परिगच्छति । मेधावो धारणायुक्तः प्राज्ञस्तत्राभिजायते ।

एष देवि सतां धर्मो मन्त्रयो भूतिकारकः । नृणां हितार्थाय मया तव वै समुदाहृतः ।

॥ उमोवाच ॥ अपरे स्वल्पविज्ञाना धर्मविद्वेषिणो नराः । ब्राह्मणा वेदविदुषो नेच्छन्ति परिसर्पितं । १०३०

व्रतवन्तो नराः केचित् अद्धाधर्मपरायणाः । अव्रता भ्रष्टनियमास्तयाऽन्ये राक्षसोपमाः ।

यज्वानश्च तथैवान्ये निर्होमाश्च तथाऽपरे । केन कर्मविपाकेन भवन्तीह वदस्व मे ।

॥ महेश्वर उवाच ॥ आगमा लोकधर्माणां मर्यादाः पूर्वनिर्मिताः । प्रामाण्येनानुवर्तन्तो दृश्यन्ते च दृढव्रताः ।

अधर्मधर्ममित्याहुर्न च मोहवशं गताः । अव्रता नष्टमर्यादास्ते प्रोक्ता ब्रह्मराक्षसाः ।

ते चेत् कालकृतोद्योगात् सम्भवन्तीह मानुषाः । निर्होमा निर्वषट्कारास्ते भवन्ति नराधमाः । १०३५

एष देवि मया सर्वं संशयच्छेदनाय वै । कुशलाकुशलो नृणां व्याख्यातो धर्मसागरः ।

इति श्रीमहाभारते अनुशासनपर्वणि आनुशासनिके पर्वणि उमामहेश्वरसंवादे पञ्चचत्वारिंशदधिकशतोऽध्यायः ॥ १४५ ॥

॥ नारद उवाच ॥ एवमुक्त्वा महादेवः श्रोतुकामः स्वयं प्रभुः । अनुकूलां प्रियां भार्यां पार्श्वेऽयं समभावत ।

॥ महादेव उवाच ॥ परावरजो धर्मज्ञे तपोवननिवासिनि । साध्वि सुभ्रु सुकेशान्ते हिमवत्पर्वतात्मजे ।

दत्ते दमश्मोपेते निर्धमे धर्मचारिणि । पृच्छामि त्वां वरारोहे पृष्ट्वा वद ममेषितं ।

सावित्री ब्रह्मणः साध्वी कौशिकस्य शची सती । मार्कण्डेयस्य धूमोर्णा च द्विवैश्रवणस्य च । १०४०